

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 29/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen yritysten kustannustuista ja muista tukitoimista koronavirusepidemian aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jussi Wihosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 29/2021 vp:

Tuleeko Valtiokonttorin kustannustuesta haettavaksi kolmatta hakukierrosta, jossa otetaan huomioon tukikautena loppusyksy 2020 ja talvi 2021,

onko yritystukien suunnittelussa otettu huomioon muuttunut koronatilanne vuosien 2020 ja 2021 vaihteessa ja se, miten yritysten tilanne on muuttunut toisen hakukierroksen tarkastelujaksosta,

millä aikataululla yritystukia on suunnitteilla ja otetaanko suunnittelussa huomioon, että monilla yrityksillä hätä on akuutti ja

kun loputtomiin ei voida yritystukia jakaa, niin miten hallitus aikoo helpottaa yritysten toimintamahdollisuuksia koronaepidemian aikana, jotta yritykset saavat asiakkaita ja ylläpidettyä liiketoimintaansa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kustannustuen kolmas kierros on valmistelussa ja haku on tarkoitus avata huhtikuun puolivälin jälkeen. Valtioneuvoston antoi eduskunnalle hallituksen esityksen yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain (508/2020) muuttamisesta 4.3.2021. Tukikausi kattaisi loppuvuoden 2020 ja alkuvuoden 2021, jolloin epidemiatilanne on alkusyksyn jälkeen huonontunut edelleen ja vaikeuttanut yritysten liiketoimintaa.

Lakiehdotuksen mukaan yritysten määräaikaisen kustannustuen myöntämistä voitaisiin laissa mainituin edellytyksin jatkaa Suomessa toimiville yrityksille COVID-19 -pandemian aiheuttaman liiketoiminnan yleisten vaikeuksien helpottamiseksi. Lain tavoitteena on yritysten toiminnan jatkuvuuden tukeminen COVID-19 -pandemian aikaansaamassa vaikeassa tilanteessa sekä konkurssiin ajautuvien yritysten määrän vähentäminen järjestämällä yrityksille lisää aikaa toiminnan ja kustannusten sopeuttamiseen COVID-19 -pandemian aiheuttaman kriisin pitkittyttyä ja tartuntaaaltojen palattua.

Laissa tarkennettaisiin kustannustuen myöntämisen ja kohdentamisen kriteerejä, tuettaviksi hyväksyttäviä kuluja sekä tukikautta ja liikevaihdon vertailukautta koskevia säännöksiä. Erityisesti parannettaisiin tuen kohdentuvuutta pieniin yrityksiin ja yksinyrittäjiin, koska aiemmillä kustannustukikierroksilla on havaittu, että suuri osa pienistä yrityksistä jää tuen ulkopuolelle. Myös

joustamattomien kulujen määritelmää tarkennetaan, samoin harkinnanvaraisesti myönnettävän, toimialarajauksen ulkopuolelle jääneiden yritysten kustannustuen edellytyksiä

Kustannustukea voisivat edelleen hakea kaikki yritykset. Yritykset, joiden päätoimiala kuuluisi tukikauden ensimmäisenä päivänä toimialalle, jonka tukikauden liikevaihto vertailukauden liikevaihtoon verrattuna on vähintään 10 prosenttia pienempi, täyttäisivät kustannustuen myöntämisen ensimmäisen yleisen edellytyksen. Kustannustukea voitaisiin myöntää myös yritykselle, jonka toimialaa ei ole mainittu valtioneuvoston asetuksessa, jos yrityksen liikevaihto on alentunut yli 30% erityisen painavista COVID-19 -pandemiaan liittyvistä syistä. Myös muut lainmukaiset edellytykset kustannustukeen tulee täyttyä.

Erityisen painavat COVID-19-pandemiaan liittyviä syitä on tunnistettu kustannustuen toisen kauden aikana hakijayritysten ilmoittamien syiden perusteella. Tällaisiksi syiksi on kustannustuen edellisten kierrosten perusteella tunnistettu julkishallinnon määräämät rajoitukset, kansainväliset matkustusrajoitukset tai -suositukset, myynnin hidastuminen tai estyminen siksi, että asiakkaat välttävät lähikontakteja, asiakkaiden kulutustarpeiden muutos pandemian aikana (esim. etätyöstä johtuen), B2B-myyntiin (yritysmyyntiin) hidastuminen tai estyminen koronapandemian vuoksi, kansainvälisten materiaali- tai tuotetoimitusten hidastuminen tai estyminen, ulkomaisen työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet, yrittäjän tai keskeisten työntekijöiden työkyvyn heikkeneminen pandemian vuoksi (myös karanteeni tai altistuminen).

Kustannustuki on tarkoitus kohdentaa entistä paremmin pieniin yrityksiin. Lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että laissa määritellyllä kaavalla lasketun tuen jäädessä alle 2000 euron yritys saisi kuitenkin 2000 euron kustannustuen, edellyttäen että yrityksellä on tukikaudella kuluja vähintään 2000 euroa ja että muut tuen edellytykset täyttyvät. Muutoksen tavoitteena on entistä paremmin kohdentaa tukea pienille yrityksille, mukaan lukien yksinyrittäjät, joiden on havaittu jääneen edellisten kustannustukikierrosten ulkopuolelle johtuen tuen alarajasta.

Muutoksella on tarkoitus erityisesti mahdollistaa kustannustuen saaminen yksinyrittäjille, jotka edellisillä kustannustukikausilla ovat jääneet tuen ulkopuolelle johtuen tuen alarajasta. Siten pääosa yksinyrittäjistä ei ole saanut toimintaansa tukea kevään 2020 yksinyrittäjätuen hakukierroksen jälkeen. Korottamalla alle alarajan jäävät tuet 2 000 euroon mahdollistetaan yksinyrittäjille vähintään saman suuruinen tuki kuin kevään yksinyrittäjätuki oli. Edellytyksenä on, että yksinyrittäjän liikevaihto on laskenut yli 30 %, että yrityksellä on vähintään 2 000 euroa kustannuksia tukikaudella ja että yrityksellä on y-tunnus. Kustannustuen kautta yksinyrittäjillä on mahdollisuus saada myös yli 2 000 euroa tukea, jos yrityksen liikevaihdon lasku ja tukikauden kustannukset ovat suuria, toisin kuin aiemmassa yksinyrittäjätuessa, joka oli kiinteä summa kustannuksista ja liikevaihdon laskun suuruudesta riippumatta.

Yksinyrittäjätuen yhdistäminen kustannustukeen on perusteltua, koska kustannustuen tavoitteet ovat samat kuin yksinyrittäjätuen: auttaa yrityksiä selviytymään joustamattomista kustannuksistaan. Yhden, kaikkiin yrityksiin soveltuvan tuen avulla selkeytetään tukivalikoimaa ja mahdollistetaan tuen hakeminen yhdeltä tukiviranomaiselta. Useat erilliset eri tahojen myöntämät tuet vaikeuttavat tukien koordinaatiota ja ovat riski tukien päällekkäisyyksille. Erilaiset tuki-instrumentit ja useat samankaltaisten tukien myöntäjät aiheuttavat hallinnollista taakkaa myös yrittäjille, sillä oikean tuki-instrumentin löytäminen on työlästä.

Kolmas merkittävä tarkennus kustannustukeen on kustannustuen päätös- ja yrityskohtaisen enimmäismäärän korotus 1 000 000 euroon tukikaudella. Enimmäismäärän korotus on mahdollinen Euroopan komission muutettua tilapäistä valtiontukipuitetta siten, että niin kutsutun 800 000 euron tuen enimmäismäärä nousee 1,8 miljoonaan euroon. Enimmäismäärän nostolla on tarkoitus vastata erityisesti suurempien yritysten tarpeisiin. Kaikkien yrityksen eri kausilla saamien kustannustukien ja muiden saman tukiohjelman alla myönnettävien tukien yhteismäärä voi olla enintään 1,8 miljoonaa euroa.

Lisäksi tarkoitus on tarkentaa joustamattomien kulujen määritelmää. Tuki perustuisi yrityksen ilmoittamiin joustamattomien kulujen ja menetysten määrään. Valtiokonttori tarkistaisi hakijan ilmoittamia kustannuksia hakuvaiheessa pistokokeina ja tarvittaessa sekä jälkitarkastusten kautta. Lakiehdotuksessa täsmennettäisiin, että joustamattomilla kuluilla ja menetyksillä tarkoitetaan vuokratulujä ja muita kuluja liiketoiminnassa käytössä olevasta omaisuudesta, laite- ja esinevuokria, käyttöoikeuskorvauksia ja lisenssimaksuja, välttämättömiä vuokratyövoimakustannuksia sekä ennakkomaksuja. Kulujen ja menetysten tulee olla lopullisia eikä niihin saa olla aiemmin myönnetty kustannustukea. Näihin kuuluvien kuluja ja menetyksiä voitaisiin avata tarkemmin Valtiokonttorin hakuohjeistuksessa ja hakulomakkeessa.

Joustamattomat kulut ovat eriä, joita ei voida sopeuttaa toiminnan volyymia vastaavalla tavalla. Yritysten on jatkuvasti huolehdittava omista juoksevista velvoitteistaan, jotka eivät jousta myynnin vähentymisen suhteessa. Joustamattomien juoksevien erien sisältö voi yritys- ja toimialakohtaisesti olla hyvinkin erilainen, mikä pyritään mahdollisimman hyvin huomioimaan määrittelyssä ja tukien käsittelyssä.

Lisäksi palkkakuluina hyväksyttäisiin työnantajan sivukulut 20 % kertoimen mukaisena osuutena tulorekisterin mukaisista palkkakuluista.

Valtiokonttori jatkaa tuen myöntäjänä. Valtiokonttorin kehittynyt tukien käsittelyprosessi mahdollistaa tuen saamisen yrityksille mahdollisimman nopeasti lain voimaantulon jälkeen huhtikuun puolivälissä.

Tämän lisäksi arvioidaan, millaista erityistukea voitaisiin myöntää erityisesti paljon kärsineelle tapahtuma-alalle pikaisella aikataululla.

Suomen koronatilanne on valitettavasti heikentynyt merkittävästi alkuvuoden aikana. Tästä syystä myös uusia rajoituksia joudutaan asettamaan. Nämä rajoitukset kohdistuvat eri yrityksiin eri tavoilla. Hallitus pyrkii varmistamaan, että yritysten toimintaedellytykset säilyvät kohtuullisella tasolla riippumatta niihin kohdistuvista rajoitustoimenpiteistä.

Helsingissä 12.3.2021

Elinkeinoministeri Mika Lintilä